

VERSLAG VAN DE EXTRA OPENBARE VERGADERING D.D. 8 MAART 2012 VAN DE COMMISSIE BEHEER

Aanwezig de leden:

De heren Baaijens (Actiepartij), Boer (VVD), Catsman (CDA), Jonkers (SP), Kruisman (GroenLinks), Van de Manakker (SP), Van den Raadt (Trots), Schaart (PvdA), Stapelkamp (Haarlem Plus), Visser (CDA) en de dames Huysse (GroenLinks), De Leeuw (OPH), Lentz (D66), Pippel (D66) en Schopman (PvdA)

Mede aanwezig:

De dames M. Blaauboer (griffier), L. van Zetten (voorzitter) en de heer R. van Doorn (wethouder)

Verslag: Mevrouw M. van de Belt (Notuleerservice Nederland)

1. Opening

De **voorzitter** opent om 17.00 uur de vergadering en heet iedereen welkom.

Wethouder Van Doorn deelt mee dat er afgelopen maandag intensief overleg heeft plaatsgevonden tussen de gemeenten Heemstede, Bloemendaal en Haarlem over de Houtvaartbrug. Bloemendaal heeft een eigen standpunt ingenomen en wil 11.000 euro bijdragen aan het verleggen van het bruggetje. De extra kosten bedragen echter 3 ton. Het vermoeden bestaat dat men 150.000 euro wil laten betalen uit de BDU-gelden. Dan zou het door de gemeenten bij te dragen bedrag 150.000 euro bedragen. De wethouder heeft aangegeven dat hij bereid is maximaal nog eens 50.000 euro in een dergelijke voorziening te stoppen. De gemeente Bloemendaal gaat daarin niet mee en houdt vast aan de bijdrage van 11.000 euro. De gemeente Heemstede wil helemaal niets bijdragen. De gedeputeerde zal wellicht nu gaan proberen de verschillende partijen op andere gedachten te brengen.

2. Visie en strategie beheer en onderhoud 2013-2022

De heer **Visser** is blij dat het stuk er ligt en dat de discussie nu om de keuzes en de financiën gaat. Het CDA ziet dat er geen post onvoorzien is opgenomen, noch wordt er rekening gehouden met een toename van areaal. Daar staan wel zaken tegenover: er is een reserve van enkele miljoenen euro's, er komt een vrijval van kapitaalslasten, er ligt een realisatiepercentage. Dus de dekking van eventuele risico's is er wel en wellicht komt dat bij de behandeling van de kadernota aan de orde. Het college legt het accent op het dagelijks onderhoud en daarmee op het verlengen van de duur. Tot 2016 is de vrijval van kapitaallasten ingeboekt. Er ligt een bezuinigingstaakstelling. De subsidies nemen af. Er komt dus in totaliteit minder geld naar de gemeente. Tegelijkertijd stijgt de reserve en neemt de schuldenlast toe. Er is nog steeds sprake van achterstallig onderhoud. Het stuk laat een benodigd bedrag zien van 44 miljoen euro en daarmee ligt er een gat van zo'n 7 miljoen euro. Veel woongebieden krijgen een onderhoudsniveau A of B en de buitenruimte krijgt een C. De heer Visser zou Spaarndam willen toevoegen aan het A-niveau. Hij spreekt de hoop uit dat het op grote lijnen zo kan blijven. Het gaat erom hoeveel geld er overblijft voor onderhoud op een zodanige wijze, dat er over enkele jaren geen extra geld nodig is om nieuw achterstallig onderhoud aan te pakken.

De heer **Van de Manakker** geeft aan dat de SP zich in grote lijnen kan vinden in deze visie, hoewel ze graag zou zien dat het onderhoud in de wijken naar een A-niveau wordt gebracht.

De heer **Boer** verduidelijkt dat het dagelijks onderhoud wel wordt aangepakt. Zwerfvuil valt onder A. De heer **Van de Manakker** weet dat het budget niet toereikend is. De vrijval van kapitaalslasten en een greep uit het domein voor de riolering levert de voor een sluitende begroting benodigde 7,9 miljoen euro op. Hij vraagt hoe hoog de vrijval van kapitaalslasten is en welk bedrag de wethouder uit het domein riolering denkt te halen. De greep in dat domein vindt de SP bijzonder vreemd, temeer daar dit

jaar voor de tweede maal een verhoging van de rioolheffing heeft plaatsgevonden zonder toestemming van de raad. Bovendien laat het overzicht van de extra tegenvallers tot 2018 zien dat er in het domein riolering forse tekorten zijn.

Mevrouw **Schopman** wijst op de afspraak over de verhoging van de rioolheffing in het coalitieakkoord. De heer **Van de Manakker** bevestigt dat, maar de heffing is niet goedgekeurd door de raad.

De heer **Boer** verwijst naar de artikel 38-vragen van de VVD over het ontbrekende gemeentelijke rioleringsplan.

De heer **Van de Manakker** wijst erop dat het gemeentelijk rioleringsplan pas in december komt. Het is voor de SP dan ook onbegrijpelijk dat er uit het domein riolering geld gehaald wordt. De SP stelt dan ook voor dat deze onderhoudsplannen worden voorzien van geld uit de algemene reserve.

Mevrouw **Pippel** meent dat de algemene reserve is bedoeld voor incidentele uitgaven.

De heer **Van de Manakker** wijst erop dat de algemene reserve oploopt tot 70 miljoen euro doordat alle meevallers daar voor 50% naartoe gaan om alle schulden af te lossen.

Mevrouw **Pippel** leest in het rapport een opgewekte boodschap. De gemeente zou het kunnen doen met het geld dat ze heeft. Toch is er nog weer 450.000 euro structureel nodig voor de sportvelden buiten de hekken. En er is 650.000 euro jaarlijks te kort voor een periode van tien jaar. En er is straks 7,9 miljoen euro te kort. Voor grote uitgaven van bruggen en kades is geen budget. Die middelen zou de gemeente moeten lenen. Als de raad bij de kadernota instemt met alle voorstellen, dan moet er niet nog meer naar boven komen en daar vraagt ze of dit alle zaken zijn die qua budget nu spelen. D66 is niet erg gelukkig met het activeren van het onderhoud. Daarover zijn afspraken gemaakt. D66 vindt het lastig om de rekening naar de toekomst door te schuiven. Het onderhoud is nu redelijk op orde en de raad heeft nu de kans het op orde te houden. De inzet van vrijgevallen kapitaalslasten vindt D66 bedenkelijk. Eigenlijk kan dat bedrag niet nu al weggezet worden. Mevrouw Pippel vraagt tot slot hoe de procedure nu verder gaat. Financieel wordt het een en ander verwerkt in de kadernota, maar wellicht moet de raad een besluit nemen over het visiestuk.

De heer **Visser** constateert dat de reserve inderdaad oploopt, maar een reserve mag wel kleiner worden en gedeeltelijk worden aangewend. Reserveopbouw is geen doel op zich.

Mevrouw **Pippel** wijst op de gigantische schuldenpositie. Het is wijs die schuld te zijner tijd af te lossen, waardoor de gemeente op termijn financieel gezonder wordt. Structureel geld uit de algemene reserve halen is onverstandig.

De heer **Boer** wil graag weten hoe de besluitvorming procedureel verder gaat. Voor de VVD is goed onderhoud van essentieel belang. Het maakt Haarlem aantrekkelijk voor de vestiging van bedrijven, voor de eigen inwoners en voor bezoekers. Beheer en onderhoud behoren tot de kerntaak van de gemeente. De onderhoudskosten, het nieuwe normbudget, is berekend op 44,4 miljoen euro. Daarvoor moet een structurele financiering gevonden worden.

De heer **Kruisman** wijst op de werkelijk te verwachten onderhoudskosten voor de komende jaren, 39,9 miljoen euro minus 1,5 miljoen euro. Daarmee wordt het structurele verschil 650.000 euro per jaar. Nu is meer dan ooit helder zicht op de daadwerkelijke onderhoudskosten voor de komende tien jaar.

De heer **Boer** leest dat er 44,4 miljoen euro nodig is om het normbudget op orde te brengen. Een andere optie is het nemen van een voorschot op de toekomst als het normbedrag niet beschikbaar is. Dat is onverstandig en dat wil de VVD niet. De VVD hoort graag waarnaar de voorkeur van de wethouder gaat: de daadwerkelijke kosten of het normbudget. De heer Boer heeft geen moeite met de landelijke norm om 15% van het areaal op niveau C te laten vallen. Als dat de norm is, moet dit terug te vinden zijn in de visie. De heer Boer vraagt of de wethouder de werkvoorraad opneemt in de visie. Hij heeft zich verbaasd over categorie B voor grote delen van de stad. Dat is een verlaging van het onderhoudsniveau. Hij vraagt of de wethouder kiest voor het vasthouden van de bereikte kwaliteit of voor genoegen nemen met een verlaagde B-kwaliteit. Voor de openbare ruimte zou het inzichtelijker worden waarom bepaalde afwegingen worden gemaakt voor de meerjarenprogramma's. Het getoonde

afwegingskader loopt tot 2023, maar de coalitieprioriteiten lopen tot 2014. Daarna geeft de volgende coalitie invulling aan het afwegingskader.

Mevrouw **Pippel** hoort dat de VVD niet de rekening naar de toekomst wil schuiven. Dan moet het dus nu op orde gebracht worden.

De heer **Boer** legt uit dat het afwegingskader verschillende lagen bevat. De eerste laag bestaat uit de technische noodzaak. De tweede laag is een vertaling van wat de coalitie wil. De derde laag is maatschappelijk. Er mag wel een algemeen beeld staan, maar niet tot 2023.

Mevrouw **Schopman** heeft de aanbevelingen van de RKC anders gelezen. Die heeft aangegeven dat het transparanter moet en dat er meer afgewogen moet worden dan alleen het technische gedeelte. Voor iedere raad geldt dat ze een politieke, een maatschappelijke en een technische afweging maakt.

De heer **Boer** benadrukt dat het afwegingskader voor de onderhoudsprojecten een prima voorstel vormt. De huidige coalitie kan echter geen besluiten nemen voor kerntaken tot 2023.

Mevrouw **Schopman** geeft aan dat er voldoende momenten zijn dat een nieuwe raad zijn eigen afweging kan maken. De algemene lijn is een richting en die kan iedere raad bijstellen.

De heer **Boer** blijft bij zijn standpunt.

De heer **Visser** voegt hieraan toe, dat je wel verder kunt kijken, maar deze raad heeft te maken met een horizon van vier jaar. Er is altijd sprake van een vierjarenbegroting. Na 2017 zijn er nauwelijks gegevens meer.

De heer **Boer** leest dat de hoofdinfrastructuur prioriteit 1 heeft, maar de fietspaden en de OV-voorzieningen krijgen prioriteit over de overige delen van de hoofdinfrastructuur. Zo staat het niet in het coalitieakkoord. Hij stelt dan ook voor die zin te schrappen. Het thema mobiliteit en goede bereikbaarheid ontbreekt bij de thema's. Dit is zelfs een hoofdthema bij het coalitieakkoord en de VVD wil dit thema vermeld zien. Bij de voorbereidende administratie en toezicht ontbreekt dat binnen de gemeente een maximum percentage VAT is afgesproken van 25%. Voor het ontschotten geldt dat onderhoudsgeld niet als investeringsgeld gebruikt mag worden. Die stromen moeten uit elkaar blijven. Voor de langere termijn blijft het de vraag hoe het beheer en onderhoud betaald kan worden. Deze vraag moet voor 2013 en 2014 beantwoord worden, maar ook voor de verdere toekomst.

De heer **Visser** vraagt of de VVD toch een voorziening wil treffen voor eventuele risico's.

De heer **Boer** laat dat graag aan de financiële woordvoerders van de VVD over.

Mevrouw **Huysse** vindt dat er een zeer realistische lijn is ingezet. Er is hard gewerkt en meer dan ooit is duidelijk wat het werkelijke onderhoud en beheer kost. Er ligt een realistisch beeld en GroenLinks wil het college daar graag in volgen. Ze is het eens met het gekozen ambitieniveau.

De heer **Boer** begrijpt dat GroenLinks kiest voor een verlaging van het onderhoudsniveau en daarmee voor een doorschuiven van problemen naar de toekomst.

Mevrouw **Huysse** benadrukt dat GroenLinks geen voorstander is van vooruitschuiven, maar ze is wel voorstander van kijken naar de realiteit. Als dat op termijn een andere koers vraagt, dan moet daar over gesproken worden. De berekening die er nu ligt, laat een ander bedrag zien dan het normbedrag. Met die realiteit kan nu gewerkt worden.

Mevrouw **Pippel** wijst erop dat er weliswaar een reëel beeld ligt, maar er zijn wel degelijk tekorten. Ze hoort graag of dat geen probleem vormt voor GroenLinks.

De heer **Kruisman** verduidelijkt dat er in de nota staat dat er geen problemen worden voorzien op korte en middellange termijn. Over vijf jaar kan een herijking plaatsvinden. De essentie is dat het onderhoud de komende vijf jaar met minder geld uitgevoerd kan worden.

Mevrouw **Huysse** voegt hieraan toe dat er ook positieve risico's zijn. In de afgelopen jaren heeft de gemeente uit de vrijval van kapitaallasten het nodige kunnen dekken.

De heer **Van de Manakker** heeft nog niet gehoord hoe hoog de vrijvalbedragen nu eigenlijk zijn.

Mevrouw **Huysse** geeft aan dat GroenLinks zich kan vinden in de grote lijnen van het college: de realistische kosten. De risico's zijn helder evenals de voorgestelde oplossingen. GroenLinks kan zich vinden in de voorstellen, ook in de pragmatische aanpak van de ontschotting. Ze verwacht wel jaarlijks

volledig geïnformeerd te worden bij de programmavaststelling. Met de kennis van nu is het belangrijk periodiek opnieuw de kaders te bekijken.

De heer **Van den Raadt** vraagt of GroenLinks naar de realistische kosten per jaar kijkt.

Mevrouw **Huysse** denkt dat de realistische kosten voor de komende paar jaar helder in dit stuk staan.

De heer **Schaart** vindt onderhoud heel belangrijk. Het onderhoud heeft inmiddels een A-niveau behaald. Dat niveau ontstaat direct na het plegen van onderhoud. Dat gaat straks terug naar B in bepaalde buurten. Daarvoor is gekozen. Niveau A wordt alleen vereist voor de binnenstad. De PvdA verbaast zich wel over de uitbreiding van het areaal doordat de sportvelden opeens binnen de hekken vallen en het is dus ook vreemd dat daarvoor nu 450.000 euro extra nodig is. De heer Schaart vraagt zich af wie dat gebied dan al die tijd onderhouden heeft.

Volgens mevrouw **Pippel** is dat gebied tot nu toe helemaal niet onderhouden.

De heer **Schaart** vervolgt dat de daadwerkelijke kosten beter in beeld gebracht kunnen worden als er al veel onderhoud gepleegd is. Dat is nu het geval. En er zijn nog wat aanbestedingsvoordelen. Het blijft echter wel zo dat de gemeente toch geld te kort komt en moet lenen.

De heer **Boer** hoort dat de PvdA beseft dat de gemeente in de toekomst geld te kort komt.

De heer **Schaart** benadrukt dat er over vijf jaar geëvalueerd wordt en dan blijkt wellicht dat dit onderhoudsbedrag toereikend is. Hij heeft er alle vertrouwen in. Dan is er ook de vrijval van de kapitaalslasten nog.

Mevrouw **Schopman** voegt hieraan toe dat er afspraken zijn gemaakt in het investeringsplan. Ze vraagt de wethouder om een toelichting.

De heer **Stapelkamp** vindt stabilisering van de huidige onderhoudskwaliteit een realistisch standpunt. Onverstandig is dat er geen post onvoorzien is opgenomen en onverstandig is het dat er geen rekening wordt gehouden met uitbreiding van het areaal. Haarlem Plus zou liever een Visie en strategie beheer en onderhoud 2012 - 2016 zien met een eventuele tussentijdse herijking.

Mevrouw **De Leeuw** is blij met het overzichtelijke rapport dat precies laat zien waar Haarlem aan toe is. De gemeente moet de tering naar de nering zetten. Het is een realistisch rapport.

De heer **Van den Raadt** vraagt zich af of de onderhoudsniveaus A en B nu wel precies behelzen wat de raad eerder heeft bedoeld. Er is natuurlijk een normbedrag, maar dat kan ook nog hoger uitvallen. Hij hoort graag van de wethouder hoe hard de gesuggereerde oplossingen zijn. De raad maakt zelf uit hoe belangrijk het onderhoud is. Het is wel onverstandig om geen post onvoorzien op te nemen.

Reactie van de wethouder:

Wethouder Van Doorn constateert dat het voor iedereen duidelijk is wat de stand van zaken is rondom beheer en onderhoud en hoe de financiële staat is. De huidige financiële positie van de gemeente beperkt het keuzescala. De keuzes staan in dit rapport. De ruimte tussen de daadwerkelijke behoefte aan onderhoud en het normbudget is 7 miljoen euro. Rekening houdend met die werkelijkheid wordt de keuze gemaakt voor deze route voor de komende vijf jaar die zoveel mogelijk risico's uitsluit. Er zijn geen reserves opgenomen voor tegenvallers omdat daarvoor de ruimte ontbreekt. Op de termijn van vijf tot tien jaar komen er uitgaven die de gemeente zich op dit moment niet kan veroorloven. De precieze staat van onderhoud is bekend en de gemeente kent de kosten voor die termijn van vijf tot tien jaar. In het verleden is gemiddeld 7 ton per jaar subsidie binnengehaald van de Provincie. De tekorten bedragen nu ruim 6 ton.

Mevrouw **Pippel** stelt dat de Provincie in het verleden subsidie heeft verstrekt voor zaken die de gemeente nu juist niet meer wil aanpakken.

Wethouder Van Doorn legt uit dat de gemeente bij reconstructies van een weg die zo veel mogelijk in de oude staat zal herstellen. Subsidies van de Provincie kunnen dan worden aangevraagd voor onderdelen die de Provincie steunt.

De heer **Van den Raadt** vraagt de wethouder terug te kijken naar het verleden en daar een foutenmarge uit te halen. Dat kan bijdrage tot een preciezer inschatting van alle kosten.

Wethouder Van Doorn legt uit dat zowel de financieringsmethode, de onderhoudsmethodiek en de praktische maatschappelijke werkelijkheid volstrekt anders waren. Er werd toen heel anders naar onderhoud gekeken en dat valt niet te vergelijken.

Bij areaaluitbreiding zal in de stukken moeten worden opgenomen wat de daaraan verbonden kosten van onderhoud zijn. Dat zal dan bij het budget moeten worden opgeteld.

Een hoger onderhoudsniveau voor Spaarndam leidt direct tot een financieel probleem. Er is voor gekozen geen uitzonderingen te maken. Als er wel mogelijkheden ontstaan, vormt Spaarndam een onderdeel van de stad waar met aandacht naar wordt gekeken. De financiële ruimte laat niet toe het onderhoud van alle wijken op A-niveau te brengen/houden.

De vrijval van kapitaalsmiddelen is 8 miljoen euro tot de periode 2016. Daarmee houdt het college rekening bij het vormgeven van het onderhoudsprogramma voor de komende jaren. Uit die vrijval probeert het college het tekort te betalen. Alles wat boven de rioleringsbuizen ligt, wordt meegenomen als rioleringsgeld. Ten behoeve van de werkzaamheden moet immers alles worden opengebrouwen om riolering te kunnen vervangen. Dat geldt ook voor gas- en waterleidingen. Met de kennis van nu verwacht het college geen nieuwe, andere risico's.

19,5 miljoen euro activering moet betaald worden uit het IP. Het college vindt dat dit de werkelijkheid moet zijn rond dit plan. Het gaat om een periode van tien jaar, dus het is minder dan 2 miljoen euro per jaar. Wanneer er sprake is van langjarige investeringen ligt het voor de hand dat die uit het IP wordt gehaald en niet uit het onderhoudsbudget.

Volgens mevrouw **Pippel** staat in het coalitieakkoord dat dit soort zaken niet meer zou worden geactiveerd.

Wethouder Van Doorn legt uit dat er bij kapitaalgoederen altijd geactiveerd zal blijven worden.

Vervanging van bijvoorbeeld de Buitenrustbruggen ad 5 miljoen euro komt uit het investeringsbudget en niet uit het onderhoudsbudget. De vraag is of de gemeente gaat lenen of sparen. De financiële positie is nu zo dat de gemeente zal moeten lenen.

Dit document ligt voor ter bespreking. Het dient ter vaststelling bij de kadernota. De resultaten daarvan zullen indien nodig nog verwerkt moeten worden in dit document en dat wordt de raad zo nodig ter advisering voorgelegd. Hij wacht de behandeling bij de kadernota af en dan kan het definitief worden vastgesteld. Als de raad bij de kadernota tot volstrekt andere inzichten komt, moet dat vertaald worden in deze nota.

In de commissie zijn afspraken gemaakt over de bevordering van openbaar vervoer en fietsverkeer. Dat wil niet zeggen dat activiteiten voor andere vervoersvormen achterblijven.

De heer **Boer** constateert dat in het stuk staat dat er prioriteit gegeven wordt aan fietspaden boven andere hoofdinfrastructuurwerken.

Wethouder Van Doorn concludeert dat er op dat punt nog een gesprek te voeren is. Niet alle beleidsuitgangspunten staan in deze nota en het is ook niet nodig om ze in ieder rapport te herhalen. De evaluatie vindt plaats over vijf jaar. De wethouder verwacht dat het onderhoud elk jaar zal terugkomen bij zowel de behandeling van de kadernota als bij de behandeling van de begroting.

Afgesproken is dat de woonwijken op niveau B gehouden worden en de binnenstad op niveau A. In het verleden was niveau B gebruikelijk voor de hele stad.

De sportvelden werden in het verleden beheerd door Wijkzaken. Onderhoud vond niet gestructureerd plaats. Er is 4,5 ton euro jaarlijks gemoeid met het onderhoud en helaas groeit het jaarlijkse tekort daarmee naar 1 miljoen euro.

Een aantal technische vragen laat de wethouder liggen. Die zal hij in de hoofdlijnen meenemen.

Tweede termijn:

De heer **Van de Manakker** wil de verhoging van de rioolheffing agenderen. Hij zorgt voor een notitie hierover.

De heer **Visser** vindt dat er punten zijn die niet weer bij de kadernota aan de orde moeten komen zoals de definitie van de normbedragen en de realistische bedragen. Hij stelt voor dat de fracties een aantal vragen via de griffie gebundeld naar het college sturen.

Mevrouw **Pippel** stelt voor dit stuk mee te nemen als basis voor de kadernota.

Mevrouw **Schopman** wil herhaling van vragen/discussie voorkomen en daarom toch nu vragen stellen.

De heer **Schaart** wijst erop dat de onderliggende beheerplannen nu niet besproken zijn.

De heer **Boer** herhaalt zijn vraag of de wethouder bereid is de norm van 15% van het totaal areaal, 35 miljoen euro, in de visie op te nemen en hij hoort nog graag de voorkeur van de wethouder voor hetzij het normbudget, hetzij de werkelijke kosten. Hij vraagt het hoofdthema mobiliteit en goede bereikbaarheid op te nemen.

Wethouder Van Doorn beaamt dat hij bereid is de norm van 15% op te nemen. Zijn voorkeur voor een budget is niet aan de orde. Er ligt een vastgestelde mobiliteitsvisie. Die vormt de basis voor alle beleidsstukken op dit terrein. Toch is hij bereid dat thema expliciet toe te voegen.

De **voorzitter** stelt voor deze nota mee terug nemen naar de fracties. Dan kunnen de raadsleden er nog een keer over nadenken en eventueel technische vragen stellen en volgende week donderdag daarover spreken.

Wethouder Van Doorn constateert dat er nog technische vragen kunnen komen, maar politieke vragen zijn dan niet meer aan de orde.

3. Sluiting

De **voorzitter** constateert dat de Visie en strategie beheer en onderhoud voldoende besproken is.

Volgende week wordt het vervolgd. Ze bedankt iedereen voor zijn inbreng en sluit de vergadering om 18.45 uur.